

проблему, вимагають домислювати ситуацію, провокують певні реакції або емоції тощо [3, с. 82].

За результатами нашого дослідження, поділяємо заголовки за такими критеріями: заголовок-ідіома або заголовок з елементами ідіоматичного виразу, заголовок, який містить культурний елемент; заголовок з полісемантичними елементами, заголовок-слово, заголовок з вказівкою на політичну особистість або на мовну особистість німецької лінгвокультури. Значна кількість політичних анекдотів представлена без заголовку.

Література:

1. A Glossary of Literary Terms / [ed. by M. H. Abrams, G. G. Harpham]. [9th ed.]. Boston : Wadsworth, Cengage Learning, 2009. 393 p.
2. Bergengruen W. Titulus. München : Nymphenburger Verlag, 1960. 248 s.
3. Gutmann P.O. Titel von Kurzgeschichten. In: Germanistische Studien. Band 2. Braunschweig : Waisenhaus, 1970. S. 89–97.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-320-3-21>

ІНІЦІАЛЬНІ ЗАПЕРЕЧНІ КОНСТРУКЦІЇ В ДАВНЬОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Городілова Т. М.

*аспірантка, викладач кафедри германської філології
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

У пропонованій розвідці йдеться про становлення структури заперечного речення на тлі варіативності порядку слів у давньовірхньонімецькому періоді (IX–XI ст.). Досліджуваний матеріал, отриманий шляхом вилучення заперечних конструкцій з моделлю Neg V1 із корпусу аналізованих писемних пам'яток, дає змогу визначити зазначену модель як досить поширену. У текстах цього періоду засвідчено три базові моделі порядку слів у головних декларативних реченнях – з особовим дієсловом в ініціальной позиції (V1), у медіальній позиції (V2) та у кінцевій позиції (V3) [1], напр.:

(1) двн. **Was** *liuto filu in flize, in managemo agaleize* – ‘Viele Leute **gaben** sich große Mühe’ [Otfrid 21.1, 1];

(2) двн. *Ir sendit siin uuort endi chiuueihhit dhea* – ‘Er sendet sein Wort und macht da weich’ [Isidor 16];

(3) двн. *Ik gihorta dat seggen, dat sih urhettun ænon muohtin, Hiltibrant enti Hadubrant untar heriun tuem, sunufatarungo iro saro rihtun* – ‘Ich habe gehört, dass zwei Krieger, Hildebrand und Hadubrand, allein zwischen zwei Armeen zusammentrafen. Sohn und Vater bereteten ihre Rüstung vor’ [Hildebrandslied 1-4].

Одним з важливих чинників впливу на розміщення дієслова в ініціальній позиції є тип самого дієслова, на зразок дієслів руху, допоміжних і модальних дієслів тощо. Зокрема, використання моделі VI у текстах досліджуваного періоду прослідковується у заперечних реченнях, напр.:

(4) двн. *Ni tharf man thaz ouh redinon, thaz Kriachi in thes giuuidaron* – ‘One certainly cannot say that the Greeks are superior to them [Otfrid 21.1, 60];

(5) двн. *Ni zirinne herrin fona iudae* – ‘Der Fürst Juda wird nicht sterben’ [Isidor 648];

(6) двн. *Nist iungiro ubar meister* – ‘Der Schüler ist nicht höher als der Lehrer’ [Tatian 1787].

Значимо, що переважна кількість давньоверхньонімецьких писемних пам’яток належить до релігійного жанру, створених з дидактичною метою. Тому, на наш погляд, мотивація використання моделі Neg VI, окрім синтаксичних чинників, є прагматичною. Фронтальне розташування особового дієслова із заперечним клітиком обумовлене низкою функціональних причин, серед яких – дискурсивна функція. Власне, релігійна проза за своїм настановним характером розпочинає речення із фрази, яка відкриває нове повідомлення і логічно наголошує думку (англ. *speech opener*). Вважаємо, що ініціальні заперечні конструкції ілюструють взаємовплив граматики і дискурсу у процесі формування синтаксису німецької мови, вказуючи на емпатичний характер заперечення та його накопичувальний ефект, особливо у випадках з подвійним запереченням.

Незважаючи на те, що конструкції Neg VI широко представлені у давньоверхньонімецьких пам’ятках, все-таки вони функціонували на периферії системи, про що свідчить їх майже повне зникнення у середньоверхньонімецькому періоді (XI–XIV ст.). Однак, значна кількість ініціальних заперечних конструкцій у давній період розвитку німецької мови демонструє вибір на користь останніх, що пояснюємо прагматичними чинниками, обумовленими характером тогочасних текстів.

Література:

1. Behaghel O. Deutsche Syntax. Eine Geschichtliche Darstellung. Band IV. Wortstellung. Periodenbau. Carl Winter, 1932. 322 s.
2. Der althochdeutsche Isidor. Nach der Pariser Handschrift und den Monseer Fragmenten. Hans Eggers (Hrsg.). Tübingen : Niemeyer, 1964. 104 S.
3. Hildebrandslied. In *Althochdeutsche Literatur: eine Textauswahl mit Übertragungen*. Horst Dieter Schlosser (Hrsg.). Berlin : Erich Schmidt Verlag, 1998. S. 60–63.
4. Otfrid von Weißenburg. Das Evangelienbuch. In *Althochdeutsche Literatur: eine Textauswahl mit Übertragungen*. Horst Dieter Schlosser (Hrsg.). Berlin : Erich Schmidt Verlag, 1998. S. 86–99.
5. Tatian. Das Leben Christi. In *Althochdeutsche Literatur: Von der Benediktinerregel zum Ezzolied*. Hans Joachim Gernentz (Hrsg.). Berlin : Union Verlag, 1979. S. 58–67.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-320-3-22>

ТОПОС ДИТИНСТВА У ТВОРЧОСТІ В. ШЕКСПІРА: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ

Гутарук Н. В.

*аспірантка кафедри англійської філології та лінгводидактики
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Протягом останніх десятиліть спостерігається відчутна інтенсифікація використання поняття “топос” у контексті вивчення творчості Вільяма Шекспіра в рамках міждисциплінарних досліджень. Сучасні дослідники, зокрема А. Артеменко [1], К. Дарем [7], підтримують думку, що гнучкість та мінливість межі не дозволяють топосу передчасно руйнуватися, а, навпаки, сприяють оновленню сприйняття звичних речей.

Цікаво, що сам Арістотель, якому приписують авторство поняття “топос”, в трьох працях пропонує різні визначення цього терміну. Наприклад, у “Фізиці” він використовує його для опису місця або простору, де відбуваються природні явища. Арістотель розглядає топос як фізичний простір, де об’єкти рухаються та змінюються відповідно до